

ALAPVETŐ ADDIKTOLÓGIAI ISMERETEK

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

ÁLTALÁNOS TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

„Az ember számára az a jó, ami örömet okoz, megszüntet valamilyen rossz/elkerülendő érzést,,

Indoarier - az i.e. I. évezredben - Az egyik legrégebbi kábítószer, amelynek használata már, az Indus völgyében volt gyakori és légyölő galócából állították elő.

- Ópium/morfin
 - ✓ Elkezdték termeszteni és fogyasztani a mákot. A legerősebb fájdalomcsillapítónak számított,
 - ✓ Ebers-papiruszon is található az ópium felhasználására vonatkozó javaslatokat.
 - ✓ Évszázadokig az egyik leggyakrabban alkalmazott fájdalomcsillapító, használták melankóliára, álmatlanságra is.

- ✓ A 16. sz.-ban a svájci Paracelsus „landunumnak, dicsőítést kiváltó anyagnak” nevezte.
- ✓ Legfontosabb hatóanyagát a német Sertürner állította elő 1805.-ben, és morfiumnak nevezte el.
- ✓ 1898-ban fedezték fel a diacetil-morfint (heroin), mely hamar népszerűvé vált, és a morfin függőség ellenszereként terjedt el.

- Kokalevél/kokain
 - ✓ Dél –Amerikában, az Inka Birodalom idején terjedt el a kokalevél rágás, mely a munkavégzés hatékonyságát segítette elő.
 - ✓ A kokalevél hatóanyagát 1859-ben Niemann izolálta → kokainnak nevezte

- **Kannabisz**

- ✓ Közép –Ázsiából a Himalája lejtőiről indult el, és lett vadon termő fajból kultúrnövény a kannabisz. Innen terjedt el Kínába, később Perzsiában tesznek róla említést, Amerikába a néger rabszolgák útján került, Európába Nyugat felől érkezett a XX. sz. második felében.

- **LSD**

- ✓ 1938-ban Albert Hofmann egy rozsos élősködő gombafaj, az anyarozs gyógyhatású vegyületeit próbálta elkülöníteni, így jutott el a lezingsav – dietilamidhoz, röviden az LSD-hez.

ALAPVETŐ FOGALMAK

- Drog:
 - ✓ Az ENSZ egyezményekben a nemzetközi szabályozás alatt álló szereket értjük alatta.
 - ✓ A gyógyszerteranban a drog szó bármely olyan kémiai anyagra értendő, mely megváltoztatja egyes szövetek vagy szervezetek biokémiai vagy fiziológiai folyamatait.
 - ✓ Hazánkban minden legális és illegális, tudatmódosításra alkalmas természetes vagy mesterséges anyagot (alkohol, kábítószer, nikotin, koffein) értjük alatta.

A drog lehet:

- 1.) Legális drog: a törvény ezek fogyasztását nem bünteti, üzletekben, gyógyszerárban elérhetőek (alkohol, nikotin, koffein, gyógyszerek)
- 2.) Illegális drog: a kábítószer minden fajtája, a törvény ezek fogyasztását, tartását, kereskedelmét bünteti.

Drogok tehát azok a természetes vagy mesterséges anyagok, amelyek az élő szervezetbe jutva megváltoztatják a központi idegrendszer működését, az egyén tudati állapotát, függetlenné teszik a tudatot a külvilág realitásától. A drogok fogyasztására jellemzően örömszerzés, eufória állapot érzés, közérzet javítás céljából kerül sor, hiányuk elvonási tünetekkel járhat.

- Eufória

- ✓ emelkedett hangulat
- ✓ intenzív örömezés

- Káros szenvedély

- ✓ normálisnak mondott viselkedésmód elszabadulása

- Szenvedélybetegség

- ✓ visszatérően ismétlődő viselkedésformák
- ✓ kényszeresen újra és újra végrehajtva
- ✓ káros következményekkel járnak

- Addikció (szenvedélybetegség, kóros szenvedély)

A drogok vagy a drogfogyasztással egyenértékű izgalmi helyzetek keresésének és a drogok fogyasztásának kényszeres viselkedésmintáját értjük alatta, amelyet a drog hatásához kapcsolódó leküzdhetetlen vágy, valamint erős tendencia jellemez az elvonás utáni visszaesésre. (Jaffe 1992)

- *Szenvedélyek, függőségek lehetnek:*

- ✓ Kémiai függőségek (addikciók): kémiai szerek, drogok, bódító, kábító anyagok okozta függőség.
- ✓ Viselkedések függőségek: bizonyos kényszeresen végzett tevékenységformák: játékszenvedély, internetfüggőség, sexfüggőség, kleptománia, kényszeres pénzköltés, kényszeres evés, kényszeres munkamánia, stb.

- Kábítószer fogyasztásra utaló jelek:

- ✓ magatartás megváltozása
- ✓ baráti kapcsolatok átalakulása, barátok elmaradása, új ismeretlen barátok felbukkanása
- ✓ teljesítmény csökkenése
- ✓ tanulmányi eredmény romlása
- ✓ az életritmus felborul
- ✓ fizikai állapot romlása, fogyás
- ✓ túlzott költekezés
- ✓ tárgyak eltűnése a környezetből
- ✓ ellenőrizhetetlen pénzköltések
- ✓ az idővel nem tud elszámolni

Biztos jelek:

- ✓ túnyomok
- ✓ bevérzett kötőhártya
- ✓ sebek az orron, szipogás, orrfolyás
- ✓ hallucinációk, szorongásos rohamok • légzészavar, idegrendszeri zavarok
- ✓ tárgyak megjelenése: napszemüveg, illatszerek/füstölők használata, fecskendő, tű, véres vatta, érszorító gumi, tükör, penge, kormos kanál, cigarettapapír

A DROGHASZNÁLATTAL EGYÜTT JÁRÓ ÉS KÖVETKEZMÉNYSZERŰ ÁRTALMAK, HASZNÁLATOS FOGALMAK:

- Dependencia (függőség): viselkedéses és fiziológiai tünetek csoportja, ami jelzi, hogy a szert az illető folyamatosan használja. Ismételt droghasználatról van szó, toleranciához, megvonáshoz és kényszeres droghasználói magatartáshoz vezet.
- Abúzus (visszaélés): a szerhasználat káros formája, visszatérő és jelentős vissza nem fordítható következményekhez vezet, amelyek az ismételt anyaghasználathoz vezetnek.
- Tolerancia (megszokás): A drog rendszeres, folyamatos használata hatására hatásgyengülés következik be, tehát ugyanolyan hatás elérése érdekében az adagok fokozatos növelésére van szükség, illetve a kellemetlen mellékhatások csökkentése érdekében is szükség van az adag növelésére.

- Szenzitiváció (érzékenység): ha a drog hatása növekszik a rendszeres adagolás következtében, vagyis ez a folyamat a tolerancia ellentéte, általában a drogra való rászokásnál jelentkezik. Fordított tolerancia alakul ki, kisebb adag is erősebben hat.
- Kereszttolerancia: a különböző drogok helyettesíthetik egymást, tehát az egyes szerek használata által kialakult hatás érvényesülhet más szerek használata által is (pl. a heroin használatát helyettesítheti a Metadon)
- Intoxikáció: újonnan jelentkező kémiai anyag-függő szindróma, ami az előző anyag használat miatt alakult ki.

A drog használatának típusai:

- ✓ *Kísérletező:* Életében 10-nél kevesebbszer használja az adott drogot/drogokat, elsősorban kíváncsiságból.
- ✓ *Szociális- rekreációs használó:* valamilyen társadalmi aktivitáshoz, kikapcsolódáshoz, szórakozáshoz kötődően használ drogot.
- ✓ *Szituációs droghasználó:* valamilyen problematikus helyzet kezelésére, aktuálisan fellépő stressz enyhítésére, körülményeinek könnyebb elviselhetősége céljából fogyaszt drogot. Ilyen esetben a rossz probléma megoldási stratégia berögződése komoly veszélyt jelent a későbbi függőség kialakulhatósága szempontjából.
- ✓ *Intenzifikált használó:* hosszú időn keresztül használ valamilyen drogot problémamegoldás céljából. Viszont ebben az állapotban még megőrzi helyét a társadalomban, szociális szerepei nem sérülnek.
- ✓ *Kényszeres használó:* életét a drog megszerzése teszi ki, társadalmi, szociális kapcsolatai leépülnek.

DROGOK RÉSZLETES BEMUTATÁSA

Opiátok

Mákszármazékok, ópium, morfium, heroin, codein

- ✓ Az ópium a mák tejnedve, melyet az éretlen mákfejek bemetszésével nyernek.
- ✓ A mákban található alkaloidok: morfin, noszkapin, papaverin, kodein, thebain és narcein. A droghasználat tekintetében a morfin és a kodein a számottevő.
- ✓ 1820-ban már gyártották a kristályos morfint, amelyet már intravénásan is alkalmaztak. 1898-ban egy félig szintetizált morfint tudtak előállítani, a diacetil-morfint (heroint).

- ✓ Hazánkban a "legősibb" opiát a **máktea** (népies nevén a mákony), amit ma is használnak olcsósága miatt.
- ✓ A mák növényből nyert opiát másik formája a "metszett"-, más néven "**zöld**"-**mák**, amit az éretlen mák bemetszésével nyernek. A kifolyó máktejet kiégetik és szájon át vagy vénásan juttatják a szervezetbe. Gyakran az így nyert anyag erősebb az illegális forgalomban lévő heroinnál.

- ✓ A **heroin** előállítása nem steril körülmények között megy végbe, illetve mire eljut a fogyasztóhoz gyakran négyszer-ötször is hígítják. Így az utcai heroinnak sokszor magasabb a szőlőcukor, tejcukor vagy kakaó tartalma. Veszélye, hogy a heroint használó hozzájuthat tiszta anyaghoz, melynek nincs tisztában az adagolásával.
- ✓ A morfin és a codein legálisan használt, törzskönyvezett gyógyszerek hatóanyagai. Természetesen csupán a gyógyítási célt szolgáló mennyiségben. Ezekből a tablettákból egy erős opiátfüggő az elvonási tünetek megszüntetéséhez, akár 70 db tablettát is bevehet.

Az opiátok összességére igaz, hogy a viszonylag rövid használatot követően rendkívül erős fizikai és pszichés függőséget alakul ki. A pszichés függőség kezelése, gyakran éveket igénybe vevő feladat.

- Használat formái, hatás:

- ✓ elszívják
- ✓ megeszik
- ✓ megisszák
- ✓ leggyakrabban injekciózzák, sok esetben közös tűvel, különböző egyéb betegségeknek (HCV, HIV) kitéve magukat.

- A belövés után:

- ✓ melegségérzet, "flash" vonul át a testen
- ✓ néhány órás kellemes közérzet, eufória, révület, vagy repülés következik
- ✓ boldog, gondtalan, feszültség és fájdalom- és problémamentes a létezés
- ✓ nincsenek testi szükségletek

Túladagolás:

Akut életveszélyes állapot!

Légzéscsökkenés, túlhevnyti pupillák, szívritmuszavar, tüdőödéma, ill. sokkos állapot jellemzi. Kóma is beállhat.

A halál a légzésbénulás, tüdő- és agyödéma kombinációjából állhat be.

Túladagolás esetén **AZONNAL MENTŐT HÍVNI!**

- Fizikai függőség; tolerancia és megvonási tünetek:
 - ✓ Ópiátok esetében a tolerancia gyorsan, de egyéntől függően alakul ki. A használt szer mennyisége ópiátfüggőknél a nem ópiát-függők halálos adagjának sokszorosa lehet.
 - ✓ *Megvonási tünetek:* könnyezés, orrfolyás, izzadás, ásítozás, nyugtalan alvás (inszomnia), hidegrázás, étvágytalanság, erős hát-, izom- és csontfájdalom, görcsök, hasmenés, hányás, nagyfokú ingerlékenység.
 - ✓ Általában a tünetek 7-10 napig tartanak, az 5. naptól intenzitásuk csökken. Létezik „száraz elvonás”, de jellemzően orvosi és gyógyszeres segítség szükséges (Methadon, klinikai detoxikálás). A függőség akár néhány alkalom után kialakulhat.

- Pszichés függőség, negatív szociális hatások:
- ✓ A pszichés függés is nagyon intenzív lehet; a szer iránti sóvárgás, hangulati zavarok, ingerlékenység, gyengeség jellemzik.
- ✓ Az absztinencia (szerhasználat nélküli eltöltött idő) elérése után 30 hétig, vagy akár tovább is fennállhat, illetve az élet során többször újra előjöhethet (negatív életesemények, veszteségek, distressz).
- ✓ A szer ára miatt kriminalizálódás, prostitúció; munkahely elvesztése, iskola elhanyagolása jellemző.
- ✓ Általános a rossz fizikai állapot, fogékonyság fertőzésekre, fekélyek és tályogok kialakulása, fogyás (kóros lesoványodás), fogazat elvesztése.

Depresszánsok

Nyugtatók, altatók, szorongásoldók

- ✓ Visszaélésre alkalmas gyógyszerek: barbiturátok (Andaxin), benzodiazepinek (Xanax, Rivotril, Frontin, Seduxen, Librium, Rudotel. stb.), altatók (Eunocin, Rohypnol, Dormicum, Imovane, Stilnox) Általában orvosi javallatra történik az első használat.
- ✓ Később a beteg már euforizáló hatása miatt (is) szedi, terápiás indikáció nélkül.
- ✓ Függőség, tolerancia, megvonás: Fizikai és pszichés függőséget is okoz. Tolerancia alakul ki a szer iránt, növelt adag bevétele szükséges, a kívánt hatás eléréséhez.
- ✓ A fiatalok először a szülők gyógyszereivel kezdenek visszaélni!

Alkohol

Magyarországon a legtöbb problémát okozó szer.

Jellinek definíciója az alkoholizmusra: „alkoholizmusnak tekinthető az alkoholfogyasztás mindazon módja, mely az egyén vagy közösség, vagy mindkettő károsodásához vezet. Betegséggé akkor válik, ha az egyén elveszti uralmát fogyasztása felett, és az alkohollal függő viszonyba kerül.”

A patológias ivás típusai (Jellinek szerint):

Alfa-típus: konfliktusos ivás, megvonási tünetek nélkül, esetleg szociális és egészségügyi következményekkel

Béta-típus: Alkalmi nagyivók

Gamma-típus: szenvedélyes ivók, időszakos, egyre gyakoribb részegség, kontrollvesztés, fizikai függőség, kényszerű ivásvágy, de képes a szermentességre

Delta-típus: megszokásból ivók, fizikai függőség és folyamatos részegség kontrollvesztés nélkül

Epsilon-típus: epizodikus ivók (dipszománia), pszichés függés fennáll, kontrollvesztés van, de képes a szermentességre

- *Az alkoholbetegség kialakulása, fázisai, szövődményei*

- ✓ *Tüneti fázis:* társas ivás, feszültségcsökkentő ivás
- ✓ *Bevezető fázis:* emlékezetkiesések, titkolt ivás, „mohó ivás”, ivás-bűntudat
- ✓ *Akut szakasz:* kontrollvesztés, az ivás racionalizálása („alibik”), alkoholfogyasztás köré rendeződő életvitel
- ✓ *Krónikus szakasz:* elhúzódó, ismétlődő intoxikáció, gondolkodási zavarok, alkoholos pszichózis, félelmek, tolerancia csökkenés, súlyos testi szövődmények: májbetegségek (hepatitisz, cirrózis, zsírmáj), emésztőrendszer (fekélyek, hasnyálmirigy-gyulladás), szív-érrendszeri betegségek, idegrendszeri zavarok, stb. jellemzik. Várandós nők esetében kialakul a magzati alkohol-szindróma. Jellemző továbbá az öngyilkossági hajlam, pszichés zavarok, mentális teljesítmény hanyatlása, demencia, de a szorongás és a depresszió is.

- Megvonási tünetek Az alkoholmegvonásos tünetegyüttes (DSM IV. szerint)

Hiperaktivitás, verejtékezés, 100-nál magasabb pulzus, kézremegés, alvászavar, hányinger, hányás, átmeneti hallucinációk vagy illúziók (delírium), szorongás, nagyrohamok.

Delírium tremens: megvonás hatására kialakuló, súlyos, gyakran életveszélyes pszichotikus állapot. Jellemzői: tudatzavar, hallucinációk, nyugtalanság, labilis magas vérnyomás, verejtékezés, neurológiai tünetek.

Sürgősségi, intenzív kórházi ellátást igényel!

Stimulánsok

Speed (Amphetamin, metamphetamin)

Szintetikus anyag, általában fehér-sárga-rózsaszín por (szennyezettségtől függ) de tablettá, kapszula formában is megtalálható. Orrba szippantják (összetekert papírpénzzel), lenyelik, de gyakori az intravénás használata is.

Hatása és negatív pszichés következményei

- ✓ Fokozza az energiát, a koncentrációt, a magabiztosságot; megszünteti az éhség és szomjúság érzetet, szívritmus megnő, száj kiszárad, és a használó mozgáskényszert tapasztalhat. Mániákus viselkedés, euforikus állapot, gyors beszéd, csapongó gondolatok, zavartság kísérheti.
- ✓ Negatív pszichés hatások: "Lejövetelkor,, a hangulat és az aktivitás a korábbi, normális szint alá csökken, így a használó kedvetlen, fáradékony, rossz hangulatú lesz. Előfordulhat, hogy ez az állapot tartóssá válik, és depressziót alakít ki. Paranoiához és skizofréniahoz hasonló pszichózist is előidézhet.

- Testi tünetek, túladagolás, hozzászokás, elvonási tünetek:
 - ✓ *Kis mennyiség esetén:* éberségi szint növekedése, vérnyomás emelkedés, izzadás, fogcsikorgatás, vízvesztés, túlhevülés, étvágytalanság.
 - ✓ *Túladagolás:* veszélye főként intravénás használat esetén nagy. Keringési zavarok, kezelhetetlen magas vérnyomás, légzési nehézségek, folyadék háztartás felborulása, túlhevülés, veseelégtelenség, kóma is előfordulhat. **KÓRHÁZI ELLÁTÁS SZÜKSÉGES!**
 - ✓ *Hozzászokás:* Erős pszichés függőség. Rendszeres használata az általános fizikai állapot erőteljes leromlását eredményezheti, nagy súlyvesztéssel. Testi elvonási tünetek csak kis mértékben jellemzők, de komoly pszichés tünetek jelentkezhetnek.

Ecstasy (MDMA)

- ✓ Szintetikusan előállított anyag; kicsi, különböző figurás lenyomatú tabletták, vagy kapszula formájában fordul elő általában. Lenyelik, vagy italba keverve megisszák.
- ✓ Megszünteti a fáradtságérzetet, euforikus, mániákus viselkedést eredményez. Hatása hasonló az amfetaminéhoz, de gyakrabban előfordulhatnak enyhe hallucinációk, illetve a világgal és az emberekkel való egység és szeretet élménye. Növeli a szexuális vágyat és aktivitást, a zene fokozza a hatás intenzitását.

Veszélyei, testi tünetek, hozzászokás és elvonási tünetek:

- ✓ hőmérséklet megnő, nagy a kiszáradás veszélye, vérnyomás megemelkedik. Szívbetegség, epilepszia, vesebetegségek esetén könnyen halállal végződhet.
- ✓ Testi tünetek, hozzászokás és elvonási tünetek tekintetében nagyon hasonló az amfetaminhoz.

Kokain, crack

- ✓ A koka cserje leveleiből nyerik, a crack a kokain szabad bázisa.
- ✓ A kokain általában fehér színű por formájában fordul elő, a crack szürkés színű kristály. Általában orrba szippantják, de néha intravénásan használják; a crack-et elfüstölve inhalálhatják pipából.
- ✓ Rohamszerű, mámoros jóllétet idéz elő. Szívritmus megemelkedik, felfokozza az arousalt (a szervezet általános izgalmi és éberségi állapota), az onnipotencia érzését adja (Superman effektus).
- ✓ Agressziót, kényszergondolatokat, zavartságot, szorongást, néha hallucinációt és téves eszméket is eredményezhet. (kokain eredetű pszichózis) A crack hatása intenzívebb, viszont sokkal rövidebb ideig tart; a legerősebb függést okozó szernek tartják.

- Túladagolás, hozzászokás, elvonási tünetek:
- ✓ Túladagolás: keringési zavarok, szívritmuszavar, szívinfarktus, légzés zavarok, agyvérzés, kóma. **AZONNAL MENTŐT!**
- ✓ A tolerancia szinte azonnal kialakul. Feketepiaci ára miatt a kriminalizáció, ill. prostituálódás nagyon gyakori. Elvonási tünetei hasonlóak az amfetaminéhoz, csak még intenzívebbek.
- ✓ Crack esetében a drogéhség drámai cselekedeteket eredményezhet. A pszichés függőség nagyon erős, így mindig nagy a visszaesés veszélye. Az elvonást követő depresszió nagyon hosszú időn keresztül fennállhat. A stimulánsokra általában jellemző a „stimuláns indukálta pszichózis” amely szkizofréniára emlékeztethet. Bár néhány hét alatt feltisztulhat a beteg, maradványtünetek akár évekig fennállhatnak. Megmagyarázhatatlan erőszakos cselekmények történhetnek.

Hallucinogének

A hallucinogének nagy csoportjába sorolható: az LSD (LizergSav-Dietilamid), a peyotl kaktusz (meszkalin), „mágikus gombák” (légyölő galóca, psilocibin), csattanó maszlag, kék hajnalka (hatóanyag atropin), szerecsendió (miriszticin), PCP (phencyclidine), az inhaláns szerek (szerves oldószerek, öngyújtógáz) illetve a cannabis származékok (marihuána, hasis).

A hallucinogének fő sajátossága, hogy eltorzítja az érzéki észleleteket, érzéseket, vagy megváltoztatja a tudatosság állapotát. Legfőbb veszélyük abban rejlik, hogy olyan kapukat nyithatnak meg az elmében, amelyek egyébként az éber, tudatos ember számára hozzáférhetetlenek (tudattalanok), és ezek megértése, feldolgozása sokszor meghaladja a használó énérejét, így komoly mentális zavarokat idézhetnek elő (pszichózis, szorongásos zavarok, pánik).

LSD

- ✓ Az anyarozs gombájából állították elő korábban, ma már szintetikusán előállított, 5x5mm-es papírlapot átítatva („bélyeg”) forgalmazzák, amelyet általában valamilyen színes ábra díszít; de előfordul kristályos vagy apró tabletták alakban is. Nyálkahártyára helyezve hagyják felszívódni, vagy lenyelik. Az egyik leghatásosabb hallucinogén. Az első órában látomásokkal kísért hangulatváltozás lép fel, a pupillák kitágulnak, megemelkedik a pulzus és émelygés jelentkezhet. A következő szakaszban torzul az idő és a tér érzékelése, a tárgyak mintha elveszítenék szilárd halmazállapotukat, elfolynak. Szín, hang, és tapintási csalódások is előfordulnak.
- ✓ Nem ritka a rossz utazás ("bad trip"), ahol intenzív félelemérzet, pánikreakció is felléphet, az elmére gyakorolt erős hatás miatt (melyet CSAK az LSD produkál az összes drog közül) növeli a pszichózis kialakulásának kockázatát. Az LSD-nél léphet fel az úgynevezett "flash back" jelenség, ami a módosult tudatállapot spontán újbóli megjelenését jelenti, hétköznapi élethelyzetben.
- ✓ Az LSD százszor erősebb drog a szintén hallucinogén gombánál és 4000-szer erősebb a meszkalinnál.

„Varázsgombák”, meszkalin

- ✓ *Psilocybin-gomba*: Megeszik, vagy teát, ill. oldatot készítenek belőle
- ✓ *Meszkalin*: a peyote nevű kaktuszból nyerik; folyadék, por ill. növényi anyagot átítatva fordul elő. Általában lenyelik, de el is szívhatják.
- ✓ *Légyölő galóca*: gombában mindig változó a hatóanyagainak a mennyisége, ezért a hatása kiszámíthatatlan
- ✓ *Csattanó maszlag*: magjaiból készítenek főzetet.
- ✓ Hatásuk hasonló az LSD-hez. Nyugodtság, izomgyengeség kialakulásával kezdődik, majd színes, víziószerű, gyakran hang, tapintás és szaghallucinációkkal folytatódik, és tart kb. 12 órán keresztül. Nem ritka a rossz utazás ("bad trip"), ahol intenzív félelemérzet, pánikreakció is felléphet.
- ✓ Fizikai függőség nem alakulhat ki, de rendszeres használata lelki függőséget eredményez.

Inhalánsok („szipu”, öngyújtógáz)

- ✓ Szerves oldószert tartalmazó készítmények: benzinek, gázok, lakkok, ragasztók, festékek, hígítók. Hallucinációt előidéző hatóanyagok: toulol, aceton, triklóretilén, benzin.
- ✓ A szipuzás a legolcsóbb drogok egyike, ugyanakkor a szervezetet károsító hatása rendkívül gyorsan és nagyon súlyos mértékben alakul ki.
- ✓ A hatóanyagok többsége fizikai függést nem, viszont erős pszichés függőséget okozhat.
- ✓ A szerves oldószert belélegzése szinte azonnali részegségi állapotot teremt. Különböző mértékű tudatzavar, eufóriás hatással, változó észlelés, illúziók, hallucinációk, majd aluszékonyosság jellemzi hatásukat.
- ✓ *Túladagolás, toxikus tünetek:* kettős látás, fülzúgás, orrfolyás, szédülés, köhögés, hányinger, hányás, mellkasi és hasi fájdalmak elkent beszéd.
- ✓ A megváltozott észlelés fokozza a balesetvesztési hajlamot, illetve zavart és téves eszméket eredményez (pl. azt hiszi, hogy tud repülni; kiszámíthatatlan, agresszív viselkedés).

Cannabis, hasis (THC)

- ✓ A marihuana az indiai kender nőivarú növényeinek csúcshajtása.
- ✓ A hasis a növény gyantájából készült, barnás színű, gyurmára illetve csokoládéra emlékeztető anyag.
- ✓ Általában pipából, vagy dohánnyal keverve cigarettába sodorva elszívják, de néha süteménybe vagy egyéb ételbe teszik és megeszik (space-cake).
- ✓ A THC fő hatása a tudatállapot módosítása. Kis mennyiségben mind serkentő, mind nyugtató hatása lehet, tulajdonképpen felerősíti az aktuális kedélyállapotot. Nevetőrohamok jellemzik. Az időérzékelés lelassul, a magas hangok felerősödnek, torzul az íz-, tapintás- és szag érzékelés, a zene, az ízek, és a taktilis ingerek teltebbnek, élvezetesebbnek tűnnek. Egyszerűen „betépve minden jobb”. Szintén megváltozik a gondolkodás, kreatívabbnak, okosabbnak éli meg magát a használó, de ez az érzés csalóka. Nagyobb mennyiség esetén hallucinációk jelentkeznek, melyek viszonylag élénkek, szórakoztatóak, de félelmet keltőek is lehetnek. Gyógyászati célú alkalmazás (asztma, kemoterápia kiegészítője, stb.)

- Testi tünetek, függőség:
- ✓ *Testi tünetek:* szájszárazság, pulzus felgyorsul, éhségérzet növekedése, csökkent reflexek, „piros szemek”.
- ✓ *Túladagolás:* hányinger, hányás, elalvás (mély). Előhozhat rejtett pszichés betegségeket; pánik rohamot, szorongást, zavartságot, esetenként pszichózist okozhat. Fizikai függőséget nem okoz, de erős pszichés függés léphet föl. Megvonását alvászavarok, ingerlékenység, depresszió, étvágytalanság, koncentráció és figyelem hiánya jellemezheti, ez max. 6 hét alatt elmúlik, de a visszaesés veszélye sokkal tovább fennállhat. Rövidtávú memóriát rontja. Fiatal életkorban vannak az első próbálkozások (szociális, társas hatások), ami súlyosbítja a problémát. (szociális, családi, iskolai)
- ✓ A THC zsírban oldódó szer, így sokáig mutatható ki a szervezetből.

Dizájnerdrogok

- ✓ A dizájnerdrog kifejezést azokra a szerekre használják, melyek szerkezetükben illegális drogokra hasonlítanak, így azokhoz hasonló hatásokat idéznek elő, de nem szerepelnek a tiltólistákon, így terjeszthetők, forgalmazásuk és használatuk legális.
- ✓ Az új pszichoaktív szerek gyakran a tiltott szerek piacán jelennek meg, olykor azok helyettesítőjeként. Jellemzően a dizájner drogok két típusa uralja a piacot; a szintetikus pörgetőszerek (stimulánsok), ide főleg ún. katinon-származékok, amit az utcán "kristály" néven árulnak.

- ✓ Az úgynevezett legális hangulatjavító szerek többnyire ismeretlen összetételű növények, növényvédőszeres, esetleg illatosítók, füstölők, fürdőszók, patkány mérgek vagy szintetikus drogokat tartalmazó porok és tabletták, vagy kísérleti vegyszerek.
- ✓ Többféle módon is használják őket: elszívják, felszippantják, lenyelik őket.
- ✓ Az emberi szervezetre, pszichére gyakorolt hatásuk - rövid- és hosszú távú kockázataik - ismeretlenek. Ez a fogyasztó életébe is kerülhet, mivel a piacra frissen kikerült új pszichoaktív szereket magukon tesztelik, hatásukról, a megfelelő mennyiségről előzetes adataik legfeljebb minimálisak vannak.

Mefedron

- ✓ Sokan más szerekről váltottak a mefedronra, melynek oka az alacsonyabb ár, könnyebb hozzáférhetőség volt.
- ✓ Amfetaminhoz hasonló tüneteket produkál, a testhőmérséklet jelentősen megemelkedik, hőhullámok törnek a használóra, rövid ideig tartó boldogságérzet, majd depresszió a jellemző. A pulzusszám szintén emelkedik, a szívverés pedig akár a 150et is elérheti percenként. Állandó fizikai mozgás kényszerérzetét árasztja szét az emberben. A fogyasztása együtt jár a bizonyos szükségérzetek (szomjúság, éhség, fájdalom) irányításáért felelős központok kiiktatásával is. Egyfajta stimuláns.
- ✓ A mefedron betiltása óta megjelentek más, hasonló hatást kiváltó vegyületek, melyekről még csupán kevés információ áll rendelkezésünkre.

MDPV

- ✓ Az MDPV pszichoaktív stimuláns.
- ✓ Tiszta világosbarna, éles szagú por.
- ✓ Az MDPV hatását a kokainéhoz és az amfetaminéhoz hasonlítják.
- ✓ Akut tünetei a pulzus emelkedése, izzadás, gyors szívverés, eufória, éberség, tettrekészség, izgatottság. A tünetek nagyjából 3-4 órán keresztül tartanak.
- ✓ Az MDPV nagy dózisú használata intenzív, hosszú lefolyású pánikrohamokat eredményez az intoleráns használóknál, pszichózisos megbetegedések is kialakulhatnak az alvásmegvonás miatt, és a nagy dózisú vagy folyamatos használat miatti függőségtől.
- ✓ Az MDPV különösen erős vágykeltő hatással rendelkezik, afrodisziákumként intenzívebb eredményt produkál a metamfetaminnál.
- ✓ Az MDPV folyamatos használata a metamfetaminéhoz hasonló elvonási tüneteket produkál, melyek: depresszió, levertség, fejfájás, izgatottság, izomgyengeség és néhány esetben bevérzett szemek.

Spice

- ✓ Szárított növény, hatása cannabinoid szerű, de legálisan beszerezhető növényi származék, melyet szaküzletekben, interneten árusítanak füstölőkeverékként.
- ✓ A Spice valódi pszichoaktív összetevői szintetikus adalékanyagok, amely a cannabisban található THC hatásait utánozza. Az agykérgünkben lévő egyes idegsejtjeinken találhatóak úgynevezett cannabinoid receptorok, amelyek felismerik a cannabinoid típusú anyagokat, és közvetítik azok hatását. A Spice éppen ezeken a receptorokon fejt ki hatását.
- ✓ Tartós használat esetén azonban a memóriaközpont sérülhet, valamint az agy vérellátása is felborulhat. Nem mutatható ki hagyományos vizelettesztekkel, hatása négyszer erősebb, mint a marihuánáé, hamarabb jelentkezik a testi bizsergés, azonban gyorsabban is károsítja a rövidtávú memóriát.

Biofű, szintifű

- ✓ Laboratóriumban előállított szintetikus anyagok
- ✓ Hasonlóak a kannabisz aktív hatóanyagaihoz, a kannabinoidokhoz.
- ✓ Nagyon könnyű ezeket a szereket túladagolni, a fogyasztók gyakrabban tapasztalnak pánikot, téveszméket, zavartságot.
- ✓ Leggyakoribb tünetek az aluszékonyosság, zavartság és nyugtalanság. Nagyon ritkák a „biofűhöz” köthető halálesetek, viszont rendszeres fogyasztóinál gyakran komoly pszichopatológias tünetek jelentkeznek, ezek pszichiátriai kezelést igényelhetnek.

Fentanyl származékok

- ✓ A fentanil Magyarországon is törzskönyvezett nagyon hatékony fájdalomcsillapító gyógyszer
- ✓ Végstádiumú daganatos betegek fájdalomcsillapítására
- ✓ A tiszta fentanil százszor hatékonyabb a morfiumnál.
- ✓ Már néhány száz mikrogramm a legintenzívebb heroinflashhez hasonló élménnyel jár.

Látnok zsálya

- ✓ Speciális alkoholidot tartalmazó növény. Hatása leginkább az LSD-vel van párhuzamban, vagyis hallucinogén. Összekeveri az emlékképeket, skizofréniát is okozhat, valamint teljes szellemi leépülést. Intenzív, de az LSD-nél rövidebb ideig ható anyagot tartalmaz a növény.

GBL és GHB, Gina

- ✓ Íztelen, színtelen, szagtalan szer, vízben oldható, pár csepp is elég ahhoz, hogy rövid idő alatt szédülést, ájulást, tudatkiesést okozzon a használóban. A szer mindössze 12 órán keresztül mutatható ki a vizeletből. Kisebb mennyiségben euforikus érzést vált ki, míg nagyobb mennyiségben kómát okozhat. Használják bűncselekményekben is, belekeverik az áldozat italába.

Krokodil

- ✓ Viszonylag új szer, növényvédő tápszerként lehet beszerezni a világhálón. Az emberi szöveteket roncsoló kábítószer alapja a dezomorfin, amelynek nyugtató hatása a heroinnál is erősebb. Azonban nem ez okozza a súlyos károsodásokat, hanem az egyéb szennyező anyagok, amiket hozzákevernek. „A krokodilt különféle szerekkel elegyítik, például foszfórral vagy sósavval, a kábítószer pusztító mellékhatásaiért ezek felelősek. A szervezetbe jutott mérgező anyagok a szúrás helyén pikkelyessé, majd pedig zöldessé változtatják a bőrt. A használó testén sebek és fekélyek alakulnak ki, beszámoltak foghullásról, sőt, az anyag borzalmas pusztítást okozhat a testen belül is. Akik ezzel a droggal élnek, azok súlyos következményekkel számolhatnak.

Pentedron, Penta kristály

- ✓ Kokainhoz hasonló hatással rendelkező stimuláns. Rövidtávú hatása között előfordul az eufória, a stimuláció, a megnövekedett koncentrációképesség, majd nyugtalanság, mellkasi nyomás, pánikroham jelentkezhet a használók beszámolóí alapján.

Zene vagy Évi

- ✓ Ezt a viszonylag új típusú drogot méltán nevezik vetkőző drognak is, mert a legtöbb meztelenül őrgöngő e miatt vetkőzött ki önmagából. A szer hatására azért kezdenek vetkőzni a fogyasztók, mert az egyik hallucináció, amit okoz olyan érzékletet kelt, mintha bogarak másznának a bőrön, illetve a bőr alatt - a vetkőző ezektől a bogaraktól akar szabadulni.

Flakka, a zombi drog

- ✓ A "sódernek" is nevezett kábítószer - azért hívják így, mert a kész termék nagyon hasonlít az akvárium aljára szórt színes kavicsokra - egyre több halálesetért felelős, az orron át, füstként beszívva, lenyelve vagy intravénás úton is a szervezetbe juttatható. Magyarországon még nincs tudomás a fogyasztásáról.
- ✓ A használóit először euforikus állapotba hozza, felpörgeti őket, és igen extrém tévképzeteket kelt bennük.
- ✓ A hallucinációk mellett a flakka hihetetlen adrenalin löketet ad, ezért nem ritka, hogy a bedrogozott embert 4-5 rendőr tudja csak ártalmatlanná tenni. Nem ritkák a komolyabb fizikai mellékhatások sem, például rosszullét vagy a testhő drasztikus megemelkedése, ami veseállást vagy izombénulást is okozhat.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE